

Πληροφορίες: Γραμματεία Ποιότητας Ζωής
Τηλ. 213 130 6664 & 6693
Email: gl@synigoros.gr

Προς

κα Νίκη Κεραμέως
Υπουργό Εσωτερικών
ypourgog@ypes.gr

κ. Θεόδωρο Λιβάνιο
Αναπληρωτή Υπουργό Εσωτερικών
altminister@ypes.gr

κ. Θεόδωρο Σκυλακάκη
Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας
secmin@ypen.gr

κ. Κωνσταντίνο Χατζηδάκη
Υπουργό Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών
ministeroffice@minfin.gr

Θέμα: Καθυστερήσεις διεκπεραίωσης πολεοδομικών υποθέσεων λόγω ανεπιτυχούς εφαρμογής του νομοθετικού πλαισίου, ελλιπούς στελέχωσης και σοβαρών οργανωτικών δυσλειτουργιών των υπηρεσιών δόμησης.

Αξιότιμη κυρία Υπουργέ,
Αξιότιμοι κύριοι Υπουργοί,

Με την παρούσα επιστολή, ο Συνήγορος του Πολίτη επανέρχεται στο ζήτημα της σύστασης και στελέχωσης των υπηρεσιών δόμησης των δήμων που οργανώθηκαν στο πλαίσιο των ρυθμίσεων του *Καλλικράτη*, καθώς και των αντίστοιχων δυσλειτουργιών των υπηρεσιών δόμησης των δήμων που

έχουν αναλάβει -δυνάμει του άρθρου 95 του ν. 3852/2010- τη διοικητική υποστήριξη των όμορων δήμων, οι οποίοι στερούνται ανάλογων υπηρεσιών.

Με πολλαπλές παρεμβάσεις της προς τους αρμόδιους Υπουργούς, ήδη από το 2015, η Αρχή έχει επισημάνει τις καθυστερήσεις διεκπεραίωσης πολεοδομικών υποθέσεων λόγω ανεπιτυχούς εφαρμογής του νομοθετικού πλαισίου, ελλιπούς στελέχωσης και σοβαρών οργανωτικών δυσλειτουργιών των πολεοδομικών υπηρεσιών. Παράλληλα, επισήμανε ότι το μοντέλο της διοικητικής υποστήριξης των δήμων που στερούνται υπηρεσιών δόμησης, δεν λειτούργησε αποτελεσματικά, λόγω της οριακής στελέχωσης των μητροπολιτικών δήμων που κλήθηκαν να τις υποστηρίξουν, με αποτέλεσμα να δημιουργεί “ακραία προβλήματα κακοδιοίκησης, συνιστώντας παραβίαση των αρχών της Νομιμότητας και της Χρηστής Διοίκησης”.

Η ως άνω διαχρονική διαπίστωση της Αρχής, συμπεριελήφθη και στις επισημάνσεις της επί του νομοσχεδίου «Έλεγχος και Προστασία του Δομημένου Περιβάλλοντος» (πλέον ν. 4495/2017)¹. Σημειώνεται δε, ότι, με το ν. 4495/2017 προβλέφθηκε η δημιουργία νέων υπηρεσιών ελέγχου δόμησης, τα Παρατηρητήρια Δομημένου Περιβάλλοντος, χωρίς να έχει αντιμετωπιστεί η υποστελέχωση των υφιστάμενων πολεοδομικών υπηρεσιών. Σύμφωνα δε με την Εγκύκλιο 1/2017 του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, μέχρι της συγκρότηση των Παρατηρητηρίων τις αρμοδιότητες αυτών συνεχίζουν να τις ασκούν οι υπηρεσίες που τις είχαν πριν τη δημοσίευση του νόμου, δηλαδή τα τμήματα αυθαιρέτων των Υ.ΔΟΜ.

Επιπλέον, εκκρεμεί η εφαρμογή των διατάξεων, σύμφωνα με τις οποίες η αρμοδιότητα ελέγχου των κατασκευών και διενέργειας σχετικών αυτοψιών ανήκει στους ελεγκτές δόμησης. Η συγκεκριμένη διαδικασία συναρτάται με τις μεγαλύτερες καθυστερήσεις και προβλήματα κατά τη διεκπεραίωσή της. Οι ως άνω παρατηρήσεις της Αρχής ελήφθησαν υπόψη στο ν. 4674/2020 και, σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 5 αυτού, προβλέφθηκε η λήξη της διοικητικής υποστήριξης των δήμων που στερούνταν υπηρεσιών δόμησης από τους όμορους μητροπολιτικούς δήμους, η οποία με συνεχείς παρατάσεις υφίστατο μέχρι την 30.6.2020². Επίσης, προβλέφθηκε η έναρξη άσκησης των αρμοδιοτήτων από όλους τους δήμους, μέσω της ανάθεσης της υποβοήθησης των Τεχνικών Υπηρεσιών και των Υπηρεσιών Δόμησης με προγραμματική σύμβαση, έως την στελέχωσή τους, στην Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης, στους νεοσύστατους αναπτυξιακούς οργανισμούς ή/και στα Δίκτυα Δήμων.

¹ Έγγραφο ΣτΠ με αρ. πρωτ. Φ.1300.2/48622/03-11-2017.

² Έγγραφο ΥΠΕΣ με αρ. πρωτ. 37324/16.06.2020 «...Με τις διατάξεις του άρθρου 5, παρ. 1 του ν. 4674/2020 (Α 53), λαμβάνοντας υπόψη και τα αρ. Φ.1300.2/45460/2015 και Φ.1300.2/8234/2017 έγγραφά σας, γεγονός που αποτυπώνεται και στην αιτιολογική έκθεση του νόμου, προβλέπεται η λήξη της διοικητικής υποστήριξης για την πρόσθετον αρμοδιότητα που μεταφέρθηκαν στους δήμους με το πρόγραμμα Καλλικράτης στις 30.06.2020 και έναρξη άσκησης των αρμοδιοτήτων αυτών από όλους τους δήμους το αμέσως προσεχές διάστημα, μέσω ενός καινοτόμου συστήματος υποβοήθησης των Τεχνικών Υπηρεσιών και των Υπηρεσιών Δόμησης των ΟΤΑ...».

Περαιτέρω, με την ψήφιση του ν. 4735/2020, όλοι οι Δήμοι από την 1η Νοεμβρίου 2020 υποχρεούνται να συστήσουν και να λειτουργήσουν Υ.ΔΟΜ. Ο Συνήγορος του Πολίτη, σε σχετική παρέμβασή του στη Διαρκή Κοινοβουλευτική Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, επισήμανε ότι μεγάλος αριθμός Δήμων δεν θα μπορέσει, με το υφιστάμενο προσωπικό, να στελεχώσει άμεσα τις Υ.ΔΟΜ, όπως και έγινε³.

Το ζήτημα αυτό, το οποίο σαφώς συνδέεται, μεταξύ άλλων, με την απουσία θεσμικής σταθερότητας και αφορά μεγάλο αριθμό πολιτών, έχει τεθεί υπόψη των υπουργείων σας, με σειρά επιστολών του Συνηγόρου του Πολίτη (αρ. πρωτ. Φ.1300.2/45460/03-12-2015, Φ.1300.2/8234/22-02-2017, Φ.1300.2/48622/03-11-2017 και 271325/11449/04-03-2020), ενώ έχει αναδειχθεί και στην Ετήσια Έκθεση της Αρχής του 2020⁴.

Με το προαναφερθέν με αρ. πρωτ. 271325/11449/04-03-2020 έγγραφό μας επί του ιδίου ζητήματος απευθυνθήκαμε στους αρμόδιους Υπουργούς και λάβαμε το με αρ. πρωτ. 37324/16.06.2020 απαντητικό έγγραφο του Υφυπουργού Εσωτερικών κ. Θ. Λιβάνιου αναφορικά με τη Διεκπεραίωση πολεοδομικών υποθέσεων και οργάνωση πολεοδομικών υπηρεσιών⁵. Στο έγγραφο αυτό είχε γίνει αναφορά στις διατάξεις 2 έως 4 του ν. 4674/2020 (ΦΕΚ 53^Α) σχετικά με τη σύσταση Αναπτυξιακών Οργανισμών και Δικτύων Δήμων για την υποβοήθηση των Δήμων στην άσκηση των αρμοδιοτήτων των υπηρεσιών δόμησης με προγραμματική σύμβαση κατά τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 4412/2016. Η εμπειρία εφαρμογής αυτού του μοντέλου -έστω και περιορισμένη- δεν υπήρξε επιτυχής, ενώ βάσει της διάταξης του άρθρου 27 του πρόσφατα ψηφισθέντος νόμου 5056/2023 «Αναμόρφωση του συστήματος διακυβέρνησης Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, κατάργηση νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου δήμων, παρακολούθηση επιδόσεων τοπικής αυτοδιοίκησης, οικονομική και διοικητική διαχείριση οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, ευζωία των ζώων συντροφιάς, κατασκευή και αναβάθμιση λειτουργούντων χερσαίων συνοριακών σταθμών και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών»,

«...Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που συστήθηκαν με οποιονδήποτε τρόπο από Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού και λειτουργούν σύμφωνα με τα άρθρα 239 έως 242 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων [ν. 3463/2006 (Α' 114)], καταργούνται αυτοδικαίως την 31η.12.2023 και οι αρμοδιότητές τους ασκούνται από την 1η.1.2024 από τον οικείο δήμο...».

Στο σημείο αυτό, ο Συνήγορος του Πολίτη επισημαίνει ότι εξακολουθεί, στο πλαίσιο της άσκησης της διαμεσολαβητικής του αποστολής, να λαμβάνει από τις αρμόδιες υπηρεσίες των δήμων

³ Έγγραφο ΣτΠ με αρ. πρωτ. Γρ.Συν. 131/05.10.2020.

<https://www.synigoros.gr/resources/060920-Υpomnhma-ns-ithageneia.pdf>

⁴ Ετήσια Έκθεση ΣτΠ 2020, σελ. 105 επ., <https://old.synigoros.gr/resources/ee2020-p00-plires-keimeno.pdf>.

⁵ Έγγραφο ΥΠΕΣ με αρ. πρωτ. 37324/16.06.2020.

έγγραφα αδυναμίας ανταπόκρισης λόγω της υποστελέχωσής τους, ενώ καθίσταται αποδέκτης αναφορών πολιτών συναφούς περιεχομένου⁶.

Η ύπαρξη υποστελέχωσης παρατηρείται και αναφέρεται ως πρόβλημα από μεγάλο αριθμό υπηρεσιών δόμησης. Το συγκεκριμένο ζήτημα αναδεικνύεται ως αφετηρία ενός σημαντικού αριθμού παρεπόμενων προβλημάτων που επηρεάζουν δυσμενώς ολόκληρη τη σχετική διοικητική διαδικασία, όπως έχουμε καταγράψει διεξοδικά στα παλαιότερα έγγραφά μας.

Από το ευρύτερο πλέγμα προβλημάτων που εμφανίζονται κατά τη λειτουργία και από τον τρόπο λειτουργίας των ΥΔΟΜ, αναδεικνύονται κυρίως η ύπαρξη μεγάλου ή πολύ μεγάλου αριθμού εκκρεμών υποθέσεων, εκκρεμοτήτων και σοβαρών καθυστερήσεων, που δημιουργεί καταστάσεις τριβής και σύγκρουσης με τους εξυπηρετούμενους πολίτες, οι οποίοι -με βάση την ενημέρωση που μας έχει παρασχεθεί από τις Υ.ΔΟΜ.- συχνά αντιλαμβάνονται την «αντικειμενική αδυναμία έγκαιρης ενέργειας ως εκ του πονηρού ενεργούμενη», ενώ οι υπάλληλοι καθίστανται «εύκολοι στόχοι φραστικών επιθέσεων και υποτιμητικών χαρακτηρισμών».

Αξιότιμη κυρία Υπουργέ,

Αξιότιμοι κύριοι Υπουργοί,

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω της κρισιμότητας και της εισέτι μη αποτελεσματικής αντιμετώπισης του ζητήματος για χρονικό διάστημα πέραν της δεκαετίας με διαδοχικές και ατελέσφορες ρυθμίσεις, οι οποίες αποβαίνουν επιζήμιες για το αστικό και όχι μόνο περιβάλλον της χώρας, παρακαλούμε εκ νέου, να εξετάσετε τη δυνατότητα εξεύρεσης ουσιαστικής και οριστικής λύσης ενημερώνοντας εγγράφως την Αρχή για την τυχόν ανάληψη εκ μέρους σας νομοθετικών και οργανωτικών πρωτοβουλιών, προκειμένου να αρθούν οι σοβαρές προαναφερθείσες διοικητικές δυσλειτουργίες.

Οι συνεργάτες μου και εγώ, σας ευχαριστούμε για τη συνεργασία σας και παραμένουμε στη διάθεσή σας.

Με τιμή

Ανδρέας Ι. Ποττάκης
Συνήγορος του Πολίτη

⁶ Ενδεικτικά αναφέρονται το με αρ. πρωτ. 4722/22.06.2022 έγγραφο της Υπηρεσίας Δόμησης του Δήμου Αγίας Παρασκευής, το με αρ. πρωτ. 18976/07.07.2022 έγγραφο της Υπηρεσίας Δόμησης του Δήμου Πύργου, τα με αρ. πρωτ. Οικ. 12764/Δ5/969/04.07.2023 & οικ.13356/Δ5/1007/11.07.2023 έγγραφα της Δ/σης Υπηρεσίας Δόμησης & Περιβάλλοντος του Δήμου Ήλιδας, το με αρ. πρωτ. 11066/14.09.2023 έγγραφο της Υπηρεσίας Δόμησης του Δήμου Πάργας, το με αρ. πρωτ. 58011/31.10.2023 έγγραφο της Υπηρεσίας Δόμησης του Δήμου Ι.Π. Μεσολογγίου.

Συνημμένα

1. Το με αρ. πρωτ. 37324/16.06.2020 έγγραφο του ΥΠΕΣ
2. Το με αρ. πρωτ. 271325/11449/04.03.2020 της Αρχής